

Med særlig Interesse vil danske Læsere stifte Bekendtskab med Kapitlet »Danmarks venn«. Gennem henvend et halvhundrede Aar var Daae en trofast Ven af Danmark, han folte sig nær knyttet til den gamle danske Historikerskole og stod i nær personlig Forbindelse med en Række samtidige Historikere som Edvard Holm, C. F. Bricka, Chr. Bruun og H. F. Rørdam (Venskabet med den sidstnævnte er dog ikke tilstrækkeligt stærkt fremhævet hos Munthe), lige som han ogsaa i sine Skrifter stræbte upartisk at belyse Forholdet mellem Dansk og Norsk gennem Aarhundredernes Udvikling. Bekendt er fremfor alt hans klassiske Formulering af Spørgsmaalet om Ludvig Holbergs Storhed, at den ikke kan være Genstand for hverken dansk eller norsk Særeje — »den kan kun tilhøre et Fællesbo, der ifølge sin Natur er uskiftelig«.

Wilhelm Munthes Portrættegning af Ludvig Daae er en ualmindeligt fængslende Bog og giver i al sin Knaphed Indblik i væsentlige Sider af norsk humanistisk Studieliv i det 19. Aarhundrede. Den vil sikkert ogsaa længe bevare sit Værd paa Grund af den redelige, fordømsfri Bedømmelse af Forhold og Menesker.

Bjørn Kornerup.

Norsk og dansk Pressehistorie er et temmelig uopdyrket Felt, og det maa derfor betragtes som lidt af en Sensation, at en ung norsk Historiker Egil Husby har været istand til at udsende en Monografi over et af Norges berømteste Dagblade fra det 19. Aarhundrede, nemlig »*Den Constitutionelle*«. (Sverdrups Boghandel, Kristianssund, 1943). Afhandlingen er oprindelig skrevet som Hovedopgave til den sproglige-historiske Embedseksamen, og den bygger saavel paa den foreliggende Litteratur som paa utrykt Materiale, navnlig efterladte Breve fra Udgiver og Redaktører. »*Den Constitutionelle*« udsendtes fra Nytaar 1836 og udkom indtil 1847, da Bladet maatte gaa ind paa Grund af daarlig Redaktion og manglende Tilslutning. Avisen var Talerør for Intelligensen og repræsenterede dens Interesser overfor den truende Bondeopposition. Den blev oprettet af den fra Danmark stammende, meget foretagsomme Boghandler J. F. Dahl, og den fik økonomisk Støtte af Grev Wedel Jarlsberg. Den oprindelige Redaktion bestod af Carl Fougstad, U. A. Motzfeldt og A. Schweigaard, Mænd der tidligere havde støttet Tidsskriftet »*Vidar*«, og for hvem Journalistik egentlig kun var et Bierhverv. Ogsaa Digteren Welhaven og Juristerne Frederik Stang og Bernhard Dunker støttede længe det nye Bladforetagende. Paa det politiske Om-

raade førte Bladet et energisk Forsvar for Ejdsvoldgrundloven, der dels havde sikret Intelligenspartiet og Embedsmændene en kraftig Indflydelse paa Norges offentlige Forhold, dels havde sat snævre Grænser for Kongens Indflydelse. To Problemer interesserer Forf. i særlig Grad, nemlig Bladets politiske Linie og de forskellige Medarbejderes personlige Forhold dels til Udgiveren dels til hinanden. Undertiden synes man, at Forf. bevæger sig lidt for langt bort fra Bogens Emne, som f. Eks. i den detaljerede Skildring af U. A. Motzfeldts Forbigaaelse ved en Professorudnævnelse. Et vigtigt Spørgsmaal, der er taget op til Drøftelse, er Bladets økonomiske Fundament, og det Udbytte Udgiver og Medarbejdere høstede af deres Anstrengelser. Der blev i Sandhed ikke spundet Guld paa Bladvirksomhed i første Halvdel af det 19. Aarhundrede. Bladet fik ingen større Udbredelse uden for Hovedstaden, idet Abonnementsprisen var temmelig høj og faktisk repræsenterede Salgsværdien af en Ko! Dette Forhold forklarer bl. a. Bladets ringe Udbredelse i Landbokredse.

For en dansk Læser er det mest overraskende ved Bogen, at Fremstillingen af et norsk Blads Historie i denne Del af det 19. Aarhundrede kan gives, uden at man behøver at redegøre for Statsmagtens Stilling til Pressen, og at der slet ingen Eksempler findes paa Indskriden fra det Offentliges Side i Anledning af Bladets Kritik af Regeringens Dispositioner. Forklaringen er imidlertid den ganske simple, at Norge paa det Tidspunkt var et af de meget faa Lande i Europa, som ikke havde noget politisk Trykkefrihedsspørgsmaal saaledes som f. Eks. Danmark og Sverige.

Om selve Fremstillingen er kun godt at sige. Den lille Bog er velskreven og klar, og Forf. ser selvstændigt og kritisk paa sit Materiale. Man maa derfor haabe, at det foreliggende Skrift maa efterfølges af større Studier over de herhenhørende Problemer.

Harald Jørgensen.

Norsk skolehistorisk Forskning udmærker sig ikke ved stor Righoldighed. Hovedværkerne er vedblivende den højtfortjente Rektor A. E. Erichsens Skrifter om Bergens og Trondheims Katedralskolers Historie (henholdsvis 1906 og 1911). Samme Forfatter havde ogsaa anlagt Samlinger til et Arbejde om Oslo Katedralskole, men fik det aldrig skrevet, og først nu, en Menne-skæalder efter hans Død, er det lykkedes at faa tilvejebragt et Værk om Oslo katedralskoles historie ved Lektor Einar Høigaard (Oslo 1942, Grøndahl & Søn). Allerede i det Ydre